

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 7. heinäkuuta 2026
(OR. en)

10914/26

Toimielinten välinen asia:
2026/0175(NLE)

ECOFIN 865
UEM 289
FIN 933
ECB
EIB

SÄÄDÖKSET JA MUUT VÄLINEET

Asia: NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS Unkarin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 15 päivänä joulukuuta 2022 annetun täytäntöönpanopäätöksen muuttamisesta

NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS,

annettu ... päivänä ...kuuta ...,

**Unkarin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä
15 päivänä joulukuuta 2022 annetun täytäntöönpanopäätöksen muuttamisesta**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta 12 päivänä helmikuuta 2021
annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241¹ ja erityisesti sen 20 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

¹ EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>.

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Unkarin toimitettua kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 11 päivänä toukokuuta 2021 komissio esitti neuvostolle myönteisen arvionsa. Neuvosto hyväksyi myönteisen arvion 15 päivänä joulukuuta 2022 annetulla neuvoston täytäntöönpanopäätöksellä², jäljempänä 'joulukuun 15 päivänä 2022 annettu neuvoston täytäntöönpanopäätös'.
- (2) Unkari toimitti 31 päivänä elokuuta 2023 komissiolle asetuksen (EU) 2021/241 21 c artiklan mukaisesti REPowerEU-luvun sisältävän muutetun kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelman. Neuvosto hyväksyi myönteisen arvion 8 päivänä joulukuuta 2023 annetulla neuvoston täytäntöönpanopäätöksellä³.
- (3) Unkari esitti 9 päivänä kesäkuuta 2026 komissiolle perustellun pyynnön joulukuun 15 päivänä 2022 annetun neuvoston täytäntöönpanopäätöksen muuttamiseksi asetuksen (EU) 2021/241 21 artiklan 1 kohdan mukaisesti, koska elpymis- ja palautumissuunnitelmaa ei objektiivisten olosuhteiden vuoksi enää voida kaikilta osin toteuttaa energian hintojen epävakauden aiheuttaman kustannusten nousun, geopolittisista olosuhteiden odottamattomien muutosten, ennakoimattomien täytäntöönpanohaasteiden, aikarajoitteiden ja aikataulupaineiden aiheuttamien viiveiden sekä muiden oikeudellisten tai sääntelyyn liittyvien seikkojen seurauksena. Tätä varten Unkari on toimittanut uuden kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelman, jäljempänä 'uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma'.

² Ks. asiakirjat: ST 15447/22 INIT; ST 15447/22 ADD 1 osoitteessa <http://register.consilium.europa.eu..>

³ Ks. asiakirjat: ST 15964/23 REV 1, ST 15964/23 REV 2 (bg) ja ST 15964/23 ADD 1 osoitteessa <http://register.consilium.europa.eu>.

- (4) Komissio katsoo, että Unkarin esittämien syiden vuoksi asetuksen (EU) 2021/241 21 artiklan 1 kohdan mukainen pyyntö muuttaa joulukuun 15 päivänä 2022 annettua neuvoston täytäntöönpanoasetusta on perusteltu ja että joulukuun 15 päivänä 2022 annettu neuvoston täytäntöönpanopäätös olisi sen vuoksi muutettava.
- (5) Neuvosto antoi Unkarille 8 päivänä heinäkuuta 2025 suosituksia talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä. Neuvosto suositti erityisesti, että Unkari jatkaa makrotalouspolitiikan tuloksellista koordinointia, poistaa asteittain käytöstä hinta- ja korkokatot, vahvistaa keskipitkän aikavälin talousarviokehystä, parantaa eläkejärjestelmän pitkän aikavälin kestävyyttä, parantaa liiketoimintaympäristöä, edistää pääomamarkkinoiden kehitystä, vahvistaa innovointikehystä, nopeuttaa fossiilisten polttoaineiden toimitusten monipuolistamista, luopuu asteittain fossiilisten polttoaineiden tuista, lisää joustavuutta ja kilpailua sähköalalla, parantaa vesiresilienssiä ja kiertotaloutta, parantaa koulutustuloksia ja lisää muita epäsuotuisammassa asemassa olevien ryhmien osallistumista laadukkaaseen yleisopetukseen, parantaa työmarkkinatoimenpiteiden saatavuutta, varmistaa tehokkaan työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun, parantaa sosiaalihuollon riittävyyttä ja varmistaa peruspalvelujen saatavuuden sekä kohdentaa paremmin asumisen tukitoimenpiteitä ja lisää asuntotarjontaa. Arvioituaan edistymistä kyseisten maakohtaisten suositusten täytäntöönpanossa uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman toimittamisajankohtana komissio katsoo, että Unkari ei ole pannut suosituksista yhtäkään kaikilta osin täytäntöön tai edistynyt merkittävästi niiden täytäntöönpanossa.

- (6) Komissio julkaisi 21 päivänä toukokuuta 2026 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011⁴ 5 artiklan nojalla Unkaria koskevan perusteellisen tarkastelun. Komissio päätteli analyysinsä perusteella, että Unkarilla on makrotalouden epätasapainoja, koska kilpailukykyyn, suureen julkisen talouden alijäämään ja suurin rahoitustarpeisiin, asuntojen hintoihin ja valtion rahoitusmarkkinatoimiin liittyvät haavoittuvuudet jatkuvat.
- (7) Elpymis- ja palautumissuunnitelmilla olisi pyrittävä asetuksella (EU) 2021/241 perustetun elpymis- ja palautumistukivälineen ja neuvoston asetuksella (EU) 2020/2094 perustetun Euroopan unionin elpymisvälineen yleisiin tavoitteisiin, jotta voidaan tukea covid-19-kriisin jälkeistä elpymistä. Niillä olisi edistettävä unionin taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta tukemalla asetuksen (EU) 2021/241 3 artiklassa tarkoitettuja kuutta pilaria.
- (8) Jäsenvaltioiden elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpanon on tarkoitus merkitä koordinoitua pyrkimystä saada aikaan uudistuksia ja investointeja kaikkialla unionissa. Koordinoitua ja samanaikaisen täytäntöönpanon sekä rajatylittävien ja useita maita kattavien hankkeiden toteuttamisen kautta tällaisten uudistusten ja investointien on tarkoitus vahvistaa toisiaan ja luoda myönteisiä heijastusvaikutuksia unionissa.

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj>).

Kuutta pilaria tukeva tasapainoinen ratkaisu

- (9) Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma tarjoaa suuressa määrin (luokitus A) asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan a alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.1 mukaisesti kattavan ja riittävän tasapainoisen taloudelliseen ja sosiaaliseen tilanteeseen kohdistuvan ratkaisun, joka tukee asianmukaisesti kaikkia mainitun asetuksen 3 artiklassa tarkoitettuja kuutta pilaria, ottaen huomioon asianomaisen jäsenvaltion erityishaasteet ja sille osoitetut määrärahat.
- (10) Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää toimenpiteitä, joilla edistetään kaikkia kuutta pilaria siten, että monilla komponenteista toteutetaan samanaikaisesti useampiin pilareihin liittyviä toimia. Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää monenlaisia toimenpiteitä, joissa keskitytään erityisesti vihreään siirtymään, digitaaliseen muutokseen, taloudellisen, sosiaalisen ja institutionaalisen palautumiskyvyn kehittämiseen sekä tuleviin sukupolviin kohdistuviin politiikkoihin. Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää myös toimenpiteitä, joilla tuetaan älykästä, kestäväää ja osallistavaa kasvua sekä sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta Euroopan teollisuusstrategian mukaisesti.

- (11) Uudella elpymis- ja palautumissuunnitelmalla edistetään merkittävästi vihreää siirtymää ja digitaalista muutosta. Vihreää siirtymää tuetaan erityisesti uudistuksilla ja investoinneilla kestävän liikenteen, energian, vesihuollon ja kiertotalouden aloilla. Keskeisiä toimenpiteitä ovat investoinnit päästöttömään julkiseen liikenteeseen, energiaverkkojen kehittämiseen ja uusiutuvan energian tuotantoon. Useisiin komponentteihin sisältyy toimenpiteitä, joilla pyritään parantamaan julkisten rakennusten ja asuinrakennusten energiatehokkuutta. Digitaalista muutosta tuetaan erityisesti toimenpiteillä, joilla edistetään koulutuksen ja julkishallinnon sekä terveys- ja energia-alojen digitalisaatiota sekä digitaalisen innovoinnin ja digitaalisten taitojen kehittämistä.
- (12) Monilla uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvillä uudistuksilla ja investoinneilla pyritään parantamaan terveydenhuoltoa sekä taloudellista, sosiaalista ja institutionaalista palautumiskykyä. Terveys- ja hoitoalan toimenpiteiden odotetaan parantavan tehokkuutta ja laadukkaan hoidon saatavuutta. Keskeisten institutionaalisten uudistusten odotetaan parantavan talouden häiriönsietokykyä vahvistamalla korruption torjuntaa, unionin taloudellisten etujen suojaamista ja oikeuslaitoksen riippumattomuutta. Verouudistusten tarkoituksena on yksinkertaistaa verojärjestelmää ja vahvistaa sitä, jotta voidaan suojautua aggressiivisen verosuunnittelun riskiltä, sekä helpottaa julkisten tietojen saatavuutta. Älykäs, kestävä ja osallistava kasvu on tarkoitus saavuttaa monenlaisten toimenpiteiden avulla, joilla pyritään lisäämään kilpailua ja avoimuutta julkisissa hankinnoissa sekä edistämään tutkimusta ja innovointia.

- (13) Monet uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteet edistävät sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta erityisesti uudistuksilla ja investoinneilla, joilla tuetaan inhimillisen pääoman kehittämistä parantamalla digitaalisia ja ammatillisia taitoja ja laadukkaiden ja osallistavien oppimisympäristöjen saatavuutta, lisäämällä opettajan ammatin houkuttelevuutta ja laajentamalla varhaiskasvatustalvelujen saatavuutta. Lisäksi useilla toimenpiteillä pyritään vastaamaan heikoimmassa asemassa olevien asuinalueiden erityishaasteisiin ja parantamaan laadukkaiden perusterveydenhuoltotalvelujen ja sairaalahoidon saatavuutta.

Vastaaminen kaikkiin maakohtaisissa suosituksissa yksilöityihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä

- (14) On odotettavissa, että uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma auttaa asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti vastaamaan tuloksellisesti merkittävään osaan (luokitus A) Unkarille osoitetuissa asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa, mukaan lukien julkista taloutta koskevat näkökohdat, tai muissa komission talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä virallisesti antamissa asiaankuuluvissa asiakirjoissa yksilöidyistä haasteista.

- (15) Uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy laaja joukko toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka auttavat vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin tai merkittävään osaan neuvoston Unkarille talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä vuosina 2019, 2020, 2022, 2023, 2024 ja 2025 antamissa maakohtaisissa suosituksissa esitetyistä taloudellisista ja sosiaalisista haasteista erityisesti seuraavilla osa-alueilla: vihreä ja digitaalinen siirtymä, koulutus, innovointi, työmarkkinat, sosiaalipolitiikka, terveydenhuolto, korruptiontorjuntajärjestelmä, oikeuslaitoksen riippumattomuus, kilpailu julkisissa hankinnoissa, päätöksentekomenettelyjen laatu ja läpinäkyvyys, talouspolitiikan koordinointi, verotus ja aggressiivinen verosuunnittelu sekä finanssipoliittinen kehys.

- (16) Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää useita asiaankuuluvia toimenpiteitä, joilla vastataan vihreään siirtymään liittyviin haasteisiin. Energiantuotannon ja energiatehokkuuden osalta uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy uudistuksia, joilla parannetaan uusiutuvan energian tuotannon lupamenettelyjä, yksinkertaistetaan pienten uusiutuvan energian tuotantolaitosten verkkoon liittämistä, poistetaan tuulienergian kehittämisen esteitä, vahvistetaan verkkotariffeja, asennetaan älykkäitä mittareita, vahvistetaan aggregaattoreiden roolia, käytetään dynaamista hinnoittelua sähkönostosopimuksissa, edistetään kilpailua tasehallintamarkkinoilla, laajennetaan energiayhteisöjä ja lisätään energian varastoinnin käyttöönottoa. Uudistusten tavoitteena on lisätä markkinatoimijoiden osallistumista uusiutuvan energian tuotannon ja varastoinnin markkinoille. Sen vuoksi kyseisillä uudistuksilla pyritään nopeuttamaan uusiutuvan energian (erityisesti maatuulivoiman) käyttöönottoa ja lisäämään kysyntäpuolen joustavuutta sekä kilpailua tasehallintamarkkinoilla. Kyseisillä uudistuksilla on siten tarkoitus vastata suosituksiin, jotka koskevat joustavuuden ja kilpailun parantamista sähköalalla ja uusiutuvien energialähteiden käyttöönoton nopeuttamista. Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää myös investointeja, joilla pyritään lisäämään aurinkoenergian tuotannon käyttöönottoa sekä parantamaan sähköverkkoa uusiutuvista lähteistä tuotetun energian turvallisen integroinnin mahdollistamiseksi. Uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy myös useita investointeja julkisten rakennusten, erityisesti oppilaitosten, sekä asuinrakennusten energiatehokkuutta parantaviin peruskorjauksiin; nämä investoinnit liittyvät suositukseen parantaa erityisesti rakennusten energiatehokkuutta. Kestävän liikenteen osalta uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy investointeja, joilla kehitetään rataverkkoa, päästötöntä linja-autoliikennettä, Budapestin raitiovaunu- ja johdinautojärjestelmää sekä sähköajoneuvojen latausasemia. Lisäksi Unkarin olisi otettava käyttöön linja-auto- ja rautatieliikenteen keskitetty kansallinen hinnoittelu-, lipunmyynti- ja matkustajatietojärjestelmä. Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää myös toimenpiteitä, joilla pyritään edistämään kiertotaloutta ja kestävää jätehuoltoa koskevia uudistuksia sekä uudistuksia ja investointeja kestävään vesihuoltoon muun muassa edistämällä luontoon perustuvaa vedenpidätystä.

- (17) Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää useita asiaankuuluvia toimenpiteitä, joilla vastataan digitaaliseen siirtymään liittyviin haasteisiin. Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää toimenpiteitä, joilla pyritään tarjoamaan kannettavia tietokoneita opettajille ja oppilaille julkisessa koulutuksessa, tieto- ja viestintäteknisiä laitteita perus- ja keskiasteen oppilaitoksille, mukaan lukien ammatilliset oppilaitokset, yliopistoille ja aikuiskoulutuslaitoksille sekä lisäämään terveydenhuollon digitalisaatiota. Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää myös joitakin toimenpiteitä, joilla lisätään julkishallinnon digitalisaatiota erityisesti verotustarkoituksiin käytettävien sähköisten raportointialustojen avulla ja kehittämällä edelleen sähköistä hankintajärjestelmää.
- (18) Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää useita toimenpiteitä, joilla vastataan koulutuksen haasteisiin. Uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy uudistuksia, joilla parannetaan opettajan ammatin houkuttelevuutta mekanismeilla, jolla varmistetaan opettajien palkkojen asteittainen lähentyminen vähintään 80 prosenttiin korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden keskimääräisestä palkasta, vähennetään erottelua kouluissa ja varmistetaan pääsy laadukkaaseen kouluopetukseen erityisesti tarjoamalla oppilaille ja opettajille laitteet, jotka ovat tarpeen osallistumisessa nykyaikaiseen digitaaliseen koulutukseen. Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää myös investointeja, joilla tuetaan erityisopetusta tarvitsevien oppilaiden integroitumista yleisopetukseen.

- (19) Tutkimukseen ja innovointiin liittyviä haasteita ratkaistaan perustamalla kansallisia laboratorioita, jotta voidaan parantaa tieteen ja innovoinnin ekosysteemiä. Tukemalla tekoälyn gigatehtaiden perustamista ja saatavuutta sekä osallistamalla unionin turvallisten yhteyksien ohjelmaan (IRIS²) vahvistetaan osaltaan myös julkisen sektorin ja yritysten innovointikehystä.
- (20) Heikoimmassa asemassa olevien ryhmien integroimista työmarkkinoille koskevaa maakohtaista suositusta noudatetaan lisäämällä päiväkotipaikkoja ja edistämällä kaikkein heikoimmassa asemassa olevilla asuinalueilla asuvien työllistymismahdollisuuksia.
- (21) Uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy monenlaisia toimenpiteitä, joilla vastataan sosiaalipolitiikkaan liittyviin erityishaasteisiin tarjoamalla kattavaa tukea 300:n kaikkein epäsuotuisammassa asemassa olevan asuinalueen asukkaille. Kyseisten toimenpiteiden tavoitteena on edistää työllisyyttä ja taitojen kehittämistä paikallisten erityispiirteiden mukaisesti, saavuttaa parempia oppimistuloksia yhteisölähtöisen pedagogian kautta sekä perustaa yhteiskunnan tukemia aurinkovoimaloita.
- (22) Uudessa elpymis- ja palautumissuunnitelmassa esitetään laaja joukko uudistuksia ja investointeja, joilla vastataan terveydenhuoltopalvelujen kriittisimpiin haasteisiin. Tähän sisältyvät erityisesti investoinnit sairaalainfrastruktuurin ja -laitteiden parantamiseen sekä perusterveydenhuollon ja ehkäisevän hoidon kehittäminen perustamalla yleislääkäreiden yhteisöjä, jotka tarjoavat integroitua terveydenhuoltopalveluja. Tätä täydennetään investoinneilla digitaaliseen terveydenhuoltoon, kuten digitalisaatio-ohjelmiin. Toisella toimenpiteellä tuetaan epävirallisten palkkiomaksujen poistamista terveydenhuoltojärjestelmässä.

- (23) Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää useita toimenpiteitä, joilla vahvistetaan korruptiontorjuntakehystä ja unionin taloudellisten etujen suojaamista. Näihin kuuluu integriteettiviranomaisen juridinen perustaminen. Sen tehtävänä on tosiasiallisesti tehostaa petosten, eturistiriitojen ja korruption sekä muiden unionin tuen täytäntöönpanoon liittyvien laittomuuksien ja sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemistä, havaitsemista ja korjaamista Unkarissa siten, että keskitytään erityisesti julkisiin hankintoihin sekä varallisuusilmoitusten tarkastamiseen. Uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaan integriteettiviranomaisella olisi oltava laajat valtuudet puuttua asiaan kaikissa tapauksissa, joissa toimivaltaiset kansalliset viranomaiset eivät sen käsityksen mukaan ole toteuttaneet tarvittavia toimia petosten, eturistiriitojen ja korruption tai muiden laittomuuksien ja sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi tai korjaamiseksi silloin, kun ne vaikuttavat tai uhkaavat vakavasti vaikuttaa unionin talousarvion moitteettomaan varainhoitoon tai unionin taloudellisten etujen suojaamiseen. Lisäksi Unkari on sitoutunut toimittamaan komissiolle ilmoituksen aikomuksestaan osallistua tiiviimpään yhteistyöhön Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa. Erään toimenpiteen puitteissa perustetaan korruptiontorjuntaa käsittelevä työryhmä, jonka työhön osallistuu merkittävästi riippumattomia kansalaisjärjestöjä; työryhmän tehtävänä on tarkastella jatkuvasti nykyisiä korruptiontorjuntatoimenpiteitä ja laatia ehdotuksia. Lisäksi uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää toimenpiteitä, joilla tuetaan tiiviimpää yhteistyötä Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) kanssa, laajennetaan eräiden korkean riskin virkamiesten varallisuusilmoitusten henkilöllistä ja aineellista soveltamisalaa. Uudella elpymis- ja palautumissuunnitelmalla pyritään varmistamaan yleisen edun mukaisia tehtäviä hoitavien yleisen edun mukaisten varojen hallintasäätöiden asteittainen lakkauttaminen sekä valvonta ja avoimuus sen suhteen, miten yleisen edun mukaiset varojen hallintasäätöt ja niiden perustamat tai ylläpitämät oikeushenkilöt käyttävät unionin tukea niin kauan kuin ne ovat olemassa.

Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää myös useita uudistuksia, joilla pyritään vahvistamaan lainsäädännöllisiä, institutionaalisia ja käytännön järjestelyjä, jotta voidaan tehokkaammin ehkäistä, havaita ja korjata unionin tuen käyttöön liittyviä petoksia, korruptiota, eturistiriitoja, päällekkäistä rahoitusta ja muita lainvastaisuuksia. Uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy uudistus, jolla otetaan käyttöön mahdollisuus soveltaa oikeudellista valvontaa syyttäjälaitoksen tai tutkivan viranomaisen päätöksiin, jotka koskevat rikosilmoituksen tutkimatta jättämistä tai rikosoikeudellisen menettelyn päättämistä silloin, kun on kyse julkisen vallan käyttöön tai julkisen omaisuuden hallinnointiin liittyvistä erityisistä rikoksista. Useilla uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteillä lisätään julkisten tietojen avoimuutta ja saatavuutta, ja niillä pyritään myös vahvistamaan korruptiontorjuntajärjestelmää helpottamalla riippumatonta valvontaa. Tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa julkisten varojen käyttöä koskevan hakutoiminnolla varustetun keskusrekisterin perustaminen ja ylläpito, julkisia tietoja koskeviin pyyntöihin liittyvien kustannusten poistaminen tai rajoittaminen, tuomioistuinmenettelyjen yksinkertaistaminen julkisten tietojen saatavuuteen liittyvissä asioissa, eräiden julkisten tietojen saannin epäämistä koskevien perusteiden poistaminen sekä sen varmistaminen, että julkisia tehtäviä hoitaville elimille tehdään säännöllisesti tarkastuksia sen arvioimiseksi, täyttävätkö ne niitä koskevat julkisten tietojen saatavuutta koskevat vaatimukset.

- (24) Oikeuslaitoksen riippumattomuuden vahvistamista koskevaan maakohtaiseen suositukseen vastataan useilla uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvillä uudistuksilla, joiden odotetaan vahvistavan laillisesti perustettujen tuomioistuinten ja tuomareiden riippumattomuutta ja puolueettomuutta, mikä puolestaan parantaa oikeusturvan tasoa ja investointi-ilmapiiiriä Unkarissa. Uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy toimenpiteitä, joilla vahvistetaan kansallisen tuomarineuvoston suhteellista roolia ja toimivaltaa suhteessa valtakunnallisen tuomioistuinneuvoston puheenjohtajan toimivaltaan. Kansallisen tuomarineuvoston harjoittaman valtakunnallisen tuomioistuinneuvoston puheenjohtajan valvonnan odotetaan vähentävän mielivaltaisten päätösten mahdollisuutta tuomioistuinten keskushallinnossa, myös tuomareiden nimitysten osalta, ja siten vahvistavan oikeuslaitoksen riippumattomuutta. Uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaan tämä olisi saavutettava erityisesti ottamalla käyttöön vaatimus, jonka mukaan kansallisen tuomarineuvoston on annettava perusteltu ja sitova lausunto yksittäisistä päätöksistä, kuten valtakunnallisen tuomioistuinneuvoston puheenjohtaja- ja varapuheenjohtajaehdokkaiden soveltuvuudesta soveltuvuuskriteerien perusteella; tuomarien ja tuomioistuinten johtoon kuuluvien virkojen nimitysmenettelyjen kumoamisesta; tuomareiden siirtämisestä; ja tuomareiden poistamisesta erityisasioita, myös hallinnollisia asioita, käsittelevästä tuomarijoukosta. Kansallisen tuomarineuvoston olisi myös annettava perusteltu ja sitova lausunto säännöksistä, kuten tuomarien virkojen pistejärjestelmästä, bonusten myöntämishdoista, tuomareiden koulutuksesta, kansallisesta työmäärästä ja oikeuslaitoksen virkojen määrästä.

Kansallisen tuomarineuvoston tuomarijäsenillä olisi oltava mahdollisuus tulla valituksi uudelleen seuraavalle toimikaudelle, ja kansallisella tuomarineuvostolla olisi oltava oikeus tutustua kaikkiin asiakirjoihin, oikeustoimikelpoisuus ja riippumattomuus talousarvionsa maksamisessa sekä oikeus nostaa kanne toimivaltaisessa tuomioistuimessa ja perustuslakituomioistuimessa oikeuksiensa puolustamiseksi. Olisi myös otettava käyttöön ehdottomat säännöt väliaikaisten tuomioistuinten presidenttien nimittämisestä ja kielto palata ylempään oikeusasteeseen heidän tilapäisen siirtonsa jälkeen. Toisen uudistuksen odotetaan vahvistavan korkeimman oikeuden (Kúria) riippumattomuutta erityisesti muuttamalla korkeimman oikeuden presidentin valintaa koskevia sääntöjä; presidentillä tulisi olla vähintään viiden vuoden kokemus tuomarina eikä hänellä pitäisi olla mahdollisuutta tulla valituksi uudelleen. Kansallisen tuomarineuvoston olisi annettava perusteltu ja sitova lausunto ehdokkaiden soveltuvuudesta korkeimman oikeuden presidentiksi ja varapresidentiksi. Uudistuksella olisi myös poistettava mahdollisuus nimittää perustuslakituomioistuimen jäseniä Kúriaan tavanomaisen hakumenettelyn ulkopuolella, parannettava asianjakojärjestelmää ja varmistettava korkeimman oikeuden tuomarineuvoston valtuuksien vahvistaminen. Lisäuudistusten odotetaan poistavan esteitä Euroopan unionin tuomioistuimelle esitettäviltä ennakkoratkaisupyynnöiltä ja poistavan vuonna 2019 käyttöön otetun mahdollisuuden, jonka mukaan viranomaiset voivat riitauttaa perustuslakituomioistuimessa tuomioistuimen lainvoimaisia tuomioita, sen varmistamiseksi, että lopulliset tuomiot annetaan toimivaltaisissa riippumattomissa tuomioistuimissa.

- (25) Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää myös useita toimenpiteitä, joilla puututaan haasteisiin julkisiin hankintoihin liittyvän kilpailun osalta muun muassa vahvistamalla integriteettiä julkisissa hankintamenettelyissä. Uudistuksessa kehitetään ja käytetään jatkuvasti seurantavälinettä, jolla arvioidaan sellaisten julkisten hankintamenettelyjen määrää ja syitä, joihin tarjouksia saadaan vaan yksi. Julkisten hankintamenettelyjen avoimuuden ja lahjomattomuuden lisäämiseksi uudistuksella pyritään ottamaan käyttöön eturistiriitoja koskevat säännöt ja hankintaviranomaisia koskevat lisäraportointi- ja julkaisuvelvoitteet. Toisella uudistuksella pyritään kehittämään tuloksellisuuden mittauskehys, jonka avulla voidaan arvioida säännöllisesti julkisten hankintamenettelyjentehtävien ja kustannustehokkuutta sekä syitä vähäiseen kilpailuun aloilla, joihin vähäinen kilpailu vaikuttaa eniten. Toimintasuunnitelman hyväksyminen hyvien kansainvälisten käytäntöjen pohjalta lisää kilpailua julkisissa hankinnoissa. Näiden uudistusten pohjalta uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy Unkarin sitoumus vähentää sellaisten unionin tukea saavien julkisten hankintojen osuus, joihin saadaan vain yksi tarjous, alle 15 prosenttiin. Näiden uudistusten lisäksi uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy toimenpiteitä, joilla kehitetään sähköisen julkisten hankintojen järjestelmä, jotta voidaan helpottaa kilpailun riippumatonta valvontaa ja analysointia julkisissa hankinnoissa.

- (26) Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää uudistuksia, joilla parannetaan päätöksentekomenettelyjen laatua ja läpinäkyvyyttä muiden sidosryhmien kanssa tehtävän yhteistyön ja säännöllisten vaikutustenarviointien avulla. Asiaan liittyvillä toimenpiteillä pyritään varmistamaan, että hallituksen valmistelemista säädösehdotuksista järjestetään järjestelmällisesti julkinen kuuleminen riittävän pitkäksi ajaksi, paitsi mikäli muu on asianmukaisesti perusteltua, ja vaikutustenarvioinnit ja selvitykset laaditaan johdonmukaisesti ja asetetaan julkisesti saataville säädösehdotusten osalta. Sidosryhmien osallistumista uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanoon ja valvontaan on tarkoitus tukea seurantakomitean perustamisella ja sen toiminnalla myös vuoden 2026 jälkeen. Sen jäsenistä vähintään puolen olisi oltava kansalaisyhteiskunnan organisaatioita, jotka ovat täysin riippumattomia viranomaisista. Kyseiset uudistukset voivat myös osaltaan parantaa työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua.
- (27) Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää myös toimenpiteitä, jotka koskevat liiketoimintaympäristöä ja erityisesti verojärjestelmän parantamista. Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää uudistuksia, joilla pyritään torjumaan tehokkaammin aggressiivista verosuunnittelua, kuten siirtohinnoittelua koskevien tietojen raportoinnin lisääminen, pöytälaatikkoyhtiöiden yhteisöveron vähimmäissubstanssia koskevien vaatimusten tarkistaminen ja vähennyskelvottomuutta koskevien sääntöjen soveltamisalan laajentaminen alhaisen verotuksen tai nollaverotuksen lainkäyttöalueille suoritettavien ulkomaanmaksujen osalta. Verotuksen yksinkertaistamisen osalta uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy toimenpiteitä, joilla vähennetään verojen ja yritysten veroetuuksien määrää ja edistetään verosäännösten noudattamista koskevien menettelyjen digitalisaatiota.

- (28) Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää uudistuksia, joiden tarkoituksena on parantaa julkisen talouden kestävyyttä. Tähän sisältyy toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ottaa käyttöön prosessi menokartoitusten laatimiseksi, parannuksia kansalliseen finanssipoliittiseen kehykseen ja kehyksen laajemman uudelleentarkastelun käynnistäminen sekä tuettua lainanantoa koskevia uudistuksia.
- (29) Uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy useita toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka auttavat vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin tai huomattavaan osaan neuvoston Unkarille talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä vuonna 2025 antamissa maakohtaisissa suosituksissa esitetyistä taloudellisista ja sosiaalisista haasteista erityisesti talouspolitiikan koordinoinnin, finanssipoliittisen kehyksen, innovoinnin, sähköalan kilpailun, vesiresilienssin, koulutuksen, työmarkkinoiden, sosiaalipolitiikan ja asumisen aloilla. Koska uudella elpymis- ja palautumissuunnitelmalla puututaan edellä mainittuihin haasteisiin, sen odotetaan myös edistävän asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla vuonna 2026 annetuissa suosituksissa yksilöityjen niiden Unkarin epätasapainojen korjaamista, jotka liittyvät erityisesti suureen julkisen talouden alijäämään ja rahoituskustannuksiin, kustannuskilpailukyvyyn heikkenemiseen ja altistumiseen korkeille energian hinnoille, asuntojen hintojen nousuun ja valtion interventioihin rahoitusmarkkinoilla.

Kasvupotentiaalia, työpaikkojen luomista sekä taloudellista, sosiaalista ja institutionaalista palautumiskykyä tukeva vaikutus

- (30) On odotettavissa, että elpymis- ja palautumissuunnitelmalla on asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan c alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.3 mukaisesti suuria vaikutuksia (luokitus A) Unkarin kasvupotentiaalin, työpaikkojen syntymisen sekä taloudellisen, sosiaalisen ja institutionaalisen palautumiskyvyn lujittumiseen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoon muun muassa siten, että se edistää lapsia ja nuoria koskevia toimintapolitiikkoja sekä lieventää covid-19-kriisin taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia, jotta voidaan lisätä taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta ja lähentymistä unionissa.

- (31) Unkarin kasvustrategian ytimessä on merkittävä sitoutuminen talouden infrastruktuurin nykyaikaistamiseen. Liikkuvan kaluston yhtiön (ROSCO) perustamisella pyritään vauhdittamaan Unkarin liikkuvan kaluston uudistamista ja luomaan perusta rautatiepalvelujen tehokkaammalle hallinnoinnille, mikä edistäisi edelleen laajempia toimia hiilestä irtautumiseksi. Tämän lisäksi kaupunkiliikenteeseen tehtävillä investoinneilla, mukaan lukien uusien raitiovaunujen, linja-autojen ja johdinautojen hankinnalla, pyritään parantamaan yhteyksiä. REPowerEU-luvussa painotetaan erityisesti Unkarin energiaomavaraisuuden vahvistamista ja vihreän siirtymän nopeuttamista. Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma mahdollistaa uusiutuvien energialähteiden laajamittaisen integroinnin laajentamalla sähköverkon kapasiteettia ja joustavuutta. Maatuulivoiman käyttöönotolla, jota tuetaan yksinkertaisemmilla lupaprosesseilla, pyritään lisäämään merkittävästi Unkarin uusiutuvan energian tuotantoa. Samalla voidaan siirto- ja jakeluverkkojen nykyaikaistamisella varmistaa, että uusiutuva energia saadaan integroitua tehokkaasti kansalliseen verkkoon. Kyseisiä toimenpiteitä täydennetään investoinneilla energian varastointilaitoksiin ja julkisten rakennusten ja asuinrakennusten energiatehokkuutta parantaviin peruskorjauksiin, jotta saadaan aikaan häiriönsietokykyisempi ja kestävämpi energiajärjestelmä.

- (32) Unkarin EuroHPC-yhteisyritykselle osoittaman rahoitusosuuden tarkoituksena on tukea tekoälyn gigatehtaan tai vastaavan laskentainfrastruktuurin perustamista teknologista suvereniteettia koskevan Euroopan komission vision mukaisesti. Tällä investoinnilla olisi nopeutettava edistyneen laskentakapasiteetin kehittämistä ja vahvistettava Euroopan kilpailukykyä globaalissa digitaalisuudessa. Vastaavasti Unkarin rahoitusosuudella IRIS²-ohjelmaan pyritään vastaamaan kriittisiin turvallisuuteen ja häiriönsietokykyyn liittyviin haasteisiin vahvistamalla itsenäistä, suojattua viestintää, parantamalla kriittisen infrastruktuurin ja julkisten palvelujen häiriönsietokykyä ja tehostamalla varautumista kyber- ja hybridiuhkiin ja muihin turvallisuuteen liittyviin häiriöihin.
- (33) Uudessa elpymis- ja palautumissuunnitelmassa painotetaan yhtä lailla työpaikkojen luomista ja sosiaalista palautumiskykyä ja todetaan, että kestävä talouskasvu on oltava osallistavaa. Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää haavoittuvassa asemassa oleville ryhmille suunnattuja ohjelmia, joilla edistetään integroitumista työmarkkinoille ja tarjotaan mahdollisuuksia työvoiman sosiaalista osallisuutta lisäävissä aloitteissa. Päiväkotipaikkojen luominen auttaa työssäkäyviä vanhempia ja erityisesti naisia perhe- ja työelämän velvollisuuksien tasapainottamisessa.
- (34) Terveystieteiden laitosten nykyaikaistamisella varmistetaan laadukkaiden terveydenhuoltopalvelujen tasapuolinen saatavuus koko maassa. Lisäksi Unkarin kehityspankkiin (MFB) tehtävällä pääomasijoituksella pyritään edistämään kohtuuhintaisten asuntojen rakentamista, vähentämään kaupunkien ja maaseudun välisiä eroja ja tukemaan pienituloisia kotitalouksia ja opiskelijoita.

”Ei merkittävää haittaa” -periaate

- (35) On odotettavissa, että uudessa elpymis- ja palautumissuunnitelmassa varmistetaan asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan d alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.4 mukaisesti, että mistään suunnitelmaan sisältyvien uudistusten ja investointihankkeiden täytäntöönpanotoimenpiteestä ei aiheudu (luokitus A) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852⁵ 17 artiklassa tarkoitettua merkittävää haittaa ympäristötavoitteille (”ei merkittävää haittaa” -periaate).
- (36) Asiaankuuluvien toimenpiteiden mahdollisiin haitallisiin ympäristö- ja ilmastovaikutuksiin puututaan antamalla asianmukaiset takeet siitä, että sovellettavia kriteerejä noudatetaan. Ympäristöriskejä lievennetään ennakkoon ottamalla käyttöön seuraavat edellytykset: EU:n päästökauppajärjestelmän mukaisilla toimilla on tarkoitus vähentää ennustettuja kasvihuonekaasupäästöjä alle asiaankuuluvien vertailuarvojen ja mahdollisuuksien mukaan huomattavasti alle asiaankuuluvien vertailuarvojen. Kaikkien rahoitusvälineiden osalta otettiin käyttöön luettelo, jonka tarkoituksena on varmistaa, että toimintaa ja varoja, jotka eivät ole ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukaisia, ei tueta.

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2020, kestävästä sijoittamisesta helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta (EUVL L 198, 22.6.2020, s. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>).

- (37) Uudessa elpymis- ja palautumissuunnitelmassa otetaan käyttöön kolme toimenpidettä, joihin on osoitettu huomattavasti määrärahoja ja joiden osalta on otettu käyttöön suojatoimia. Kyseiset investoinnit ja erityisesti liikkuvan kaluston yhtiöön tehtävä pääomanlisäys, Unkarin kehityspankin pääomanlisäys ja sähköverkon kehittämiseen tähtäävä avustusohjelma sisältävät erityisiä tukikelpoisuusperusteita, joilla varmistetaan ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukaisten vaatimusten noudattaminen jo hankintavaiheessa. Näin ollen uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman odotetaan noudattavan edelleen ”ei merkittävää haittaa” -periaatetta.

Vihreän siirtymän edistäminen, luonnon monimuotoisuus mukaan lukien

- (38) Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan e alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.5 mukaisesti toimenpiteitä, joilla suuressa määrin (luokitus A) edistetään vihreää siirtymää, luonnon monimuotoisuus mukaan lukien, tai siitä johtuviin haasteisiin vastaamista. Ilmastotavoitteita tukevat toimenpiteet ovat määrältään 52,9 prosenttia elpymis- ja palautumissuunnitelman kokonaismäärärahoista mainitun asetuksen liitteessä VI esitetyn menetelmän mukaisesti laskettuna. Kuten asetuksen (EU) 2021/241 17 artiklassa edellytetään, uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma on johdonmukainen niiden tietojen kanssa, jotka on sisällytetty kansalliseen energia- ja ilmastosuunnitelmaan vuosiksi 2021–2030.

- (39) Ilmastoön liittyvien menojen osuus uudessa elpymis- ja palautumissuunnitelmassa on 52,9 prosenttia kokonaismenoista, ja merkittävimmät panokset liittyvät uusiutuvan energian käyttöönottoa ja verkon nykyaikaistamista koskeviin investointeihin. Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää merkittävästi tukea aurinkoenergialle, ja uusi kapasiteetti on kohdennettu muita heikommassa asemassa oleviin kuntiin, samalla kun maatuulivoiman laajempaa käyttöönottoa helpotetaan yksinkertaisemmilla lupamenettelyillä. Lisäksi Siirto- ja jakeluverkkojen nykyaikaistamisen ja kapasiteetin lisäämisen on tarkoitus mahdollistaa uusiutuvien energialähteiden ja energian varastointiratkaisujen parempi integrointi Unkarin sähköjärjestelmään. Energiatehokkuustoimenpiteet, kuten julkisten rakennusten kunnostaminen ja älykkäiden mittareiden asentaminen, auttavat edelleen vähentämään energiankulutusta ja päästöjä. Liikennealalla rautatieosuuksien sähköistämisen ja päästöttömien linja-autojen hankinnan on tarkoitus vähentää merkittävästi kasvihuonekaasupäästöjä ja tukea Unkarin laajempia hiilestä irtautumista koskevia tavoitteita. Kaikilla REPowerEU-luvun toimenpiteillä edistetään täysimääräisesti ilmastotavoitteiden saavuttamista, ja näin ollen luku täyttää 37 prosentin vähimmäistavoitteen. Energian varastointikapasiteetin asentamisella pyritään parantamaan kysynnän ja tarjonnan joustavuutta, kun taas maatuulivoiman tuotannon ja asuinrakennusten aurinkopaneelijärjestelmien laajentamisen on tarkoitus lisätä uusiutuvien energialähteiden osuutta Unkarin energialähteiden yhdistelmässä. Uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman odotetaan edistävän merkittävästi ja pysyvästi vihreää siirtymää ja tukevan unionin vuoden 2030 ilmastotavoitteita ja vuoden 2050 ilmastoneutraaliustavoitetta. Uusiutuvan energian kapasiteetin laajentamisella sekä verkon nykyaikaistamisella ja energiategokkuuden parantamisella pyritään vähentämään Unkarin riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ja pienentämään kasvihuonekaasupäästöjä. Toimenpiteet on suunniteltu siten, että niillä on kestävä vaikutus, koska niiden tavoitteena on tuottaa ympäristöhyötyjä vielä kauan täytäntöönpanon jälkeen.

- (40) Ilmastomuutoksen hillitsemisen lisäksi uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää osatekijöitä, joilla edistetään luonnon monimuotoisuutta ja ympäristönsuojelua. Vedenpidätyskykyä koskevilla toimilla, jotka kattavat 18 000 hehtaaria, pyritään parantamaan ekosysteemien kestävyyttä ja tukemaan luonnon monimuotoisuutta maatalousalueilla, kun taas Kvassayn pumppausaseman nykyaikaistamisen on määrä parantaa Tonavan haaran ekologista tilaa. Kyseiset investoinnit ovat laajempien ympäristötavoitteiden mukaisia ja täydentävät uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman ensisijaista painopistettä eli ilmastotoimia.

Digitaalisen muutoksen edistäminen

- (41) Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan f alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.6 mukaisesti toimenpiteitä, joilla suuressa määrin (luokitus A) edistetään digitaalista muutosta tai siitä johtuviin haasteisiin vastaamista. Digitaalisia tavoitteita tukevat toimenpiteet ovat määrältään 24,1 prosenttia suunnitelman kokonaismäärärahoista asetuksen (EU) 2021/241 liitteessä VII esitetyn menetelmän mukaisesti laskettuna.

- (42) Unkarin uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma täyttää asetuksen (EU) 2021/241 liitteessä V olevan arviointikriteerin 2.6 mukaisen digitaalisten menojen 20 prosentin tavoitteen. Keskeiset panokset liittyvät investointeihin, jotka tehdään digitaaliseen koulutukseen, korkeakoulutuksen nykyaikaistamiseen ja julkisten palvelujen digitalisointiin. Uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy kouluille tarkoitettuja digitaalisia välineitä, kuten kannettavia tietokoneita. Tarkoituksena on parantaa digitaalista lukutaitoa ja antaa oppilaille digitaalitaloudessa tarvittavat taidot. Lisäksi nykyaikaistamalla korkea-asteen koulutuksen infrastruktuuria, mukaan lukien kehittämällä digitaalista oppimissisältöä ja digitalisoimalla korkea-asteen oppilaitoksia, on tarkoitus parantaa digitaalisen koulutuksen saatavuutta ja tukea siirtymistä verkko- ja hybridioppimiseen. Sähköisen terveydenhuollon laajentamisella, mukaan lukien terveydenhuollon keskitetyn mobiilisovelluksen käyttöönotolla, on tarkoitus digitalisoida terveydenhuoltopalvelut ja parantaa tehokkuutta ja saavutettavuutta.
- (43) Uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvien toimenpiteiden odotetaan edistävän merkittävästi talouden digitaalista muutosta. Tekoälyn gigatehtaat -aloitteeseen tehtävillä investoinneilla, joita tuetaan vapaaehtoisella rahoitusosuudella EuroHPC-yhteisyritykseen, on tarkoitus nopeuttaa edistyneen laskentakapasiteetin kehittämistä ja vahvistaa Unkarin tukea Euroopan digitaaliselle suvereniteetille. Vastaavasti unionin IRIS²-ohjelmaan osoitettavan Unkarin rahoitusosuuden on tarkoitus parantaa maan suojattua satelliittiviestintäinfrastruktuuria ja ratkaista digitaaliseen turvallisuuteen ja häiriönsietokykyyn liittyviä kriittisiä haasteita.

Pysyvät vaikutukset

- (44) On odotettavissa, että elpymis- ja palautumissuunnitelma tuottaa suuressa määrin (luokitus A) asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan g alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.7 mukaisesti pysyviä vaikutuksia Unkarissa.
- (45) Uudella elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ja siihen sisältyvällä REPowerEU-luvulla odotetaan olevan pysyviä myönteisiä vaikutuksia Unkarin talouteen. Uudessa elpymis- ja palautumissuunnitelmassa nostetaan uudistusten tavoitetasoa talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annettujen suositusten mukaisesti sekä tehdään muutosvoimaisia investointeja liikenteen hiilestä irtautumiseen, sähköverkkoihin ja pieniin tai keskisuuriin yrityksiin (pk-yritykset). Uudessa elpymis- ja palautumissuunnitelmassa ohjataan merkittäviä investointeja vihreään siirtymään, erityisesti sähköverkon kapasiteetin ja joustavuuden lisäämiseen. Tätä tuetaan kunnianhimoisilla uudistuksilla, joilla avataan markkinoita. Lisäksi tuulienergian tuotantoon tehtävien investointien odotetaan vahvistavan maan energiavarmuutta, alentavan energian hintoja ja vähentävän maan riippuvuutta Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista, mikä johtaa pysyviin vaikutuksiin. Uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy myös kunnianhimoisia toimenpiteitä, joilla tuetaan sähköajoneuvojen käyttöönottoa ja rautatieosuuksien sähköistämistä sekä rautatieliikennemarkkinoiden uudistusta.

- (46) Investoinnit kohtuuhintaisiin asuntoihin, innovatiivisiin pk-yrityksiin ja riskipääomaan lisäävät Unkarin liiketoimintaympäristön kilpailukykyä. Investointien mahdollista vaikutusta tuetaan uudistuksilla, joilla parannetaan kansallisen kehityspankin toimintaa, poistetaan asteittain tiettyjä alakohtaisia veroja ja vahvistetaan markkinoiden avointa toimintaa toteuttamalla korruption vastaisia toimenpiteitä ja ottamalla käyttöön tosiasiallisia omistajia ja edunsaajia koskevat säännöt. Uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman odotetaan osaltaan vahvistavan merkittävästi Unkarin institutionaalista palautumiskykyä. Tämä on tarkoitus saavuttaa vahvistamalla korruptiontorjuntajärjestelmää, vahvistamalla oikeuslaitoksen riippumattomuutta ja parantamalla päätöksentekoprosessin laatua ja avoimuutta. Liiketoimintaympäristön odotetaan parantuvan toimenpiteillä, joilla parannetaan verojärjestelmää, sääntelyn ennustettavuutta ja kilpailua julkisissa hankinnoissa. Uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman odotetaan myös edistävän moitteetonta varainhoitoa, kun otetaan käyttöön menokartoitukset ja parannetaan finanssipoliittista kehystä.
- (47) Uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman pysyviä vaikutuksia voidaan vahvistaa myös suunnitelman ja muiden, myös koheesiopolitiikan varoin rahoitettavien, ohjelmien yhteisvaikutuksella, erityisesti vastaamalla alueellisiin haasteisiin merkityksellisellä tavalla ja edistämällä tasapainoista kehitystä.

Seuranta ja täytäntöönpano

- (48) Uudessa elpymis- ja palautumissuunnitelmassa ehdotetut järjestelyt ovat asianmukaisia (luokitus A) takaamaan asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan h alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.8 mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman, mukaan lukien suunniteltujen aikataulun, välitavoitteiden ja tavoitteiden sekä niihin liittyvien indikaattoreiden, tuloksellisen seurannan ja toteuttamisen.
- (49) Uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman välitavoitteet ja tavoitteet mahdollistavat elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanon asianmukaisen seurannan. Uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvien investointien tuloksellisuutta on arvioitava sen perusteella, onko saavutettu useita välitavoitteita ja tavoitteita. Seurannasta huolehtivat toimenpiteiden täytäntöönpanosta vastaavat julkiset elimet, ja välitavoitteilla ja tavoitteilla mitataan kunkin investoinnin keskeisiä täytäntöönpanovaiheita. Valitut tavoitteet ovat johdonmukaisia kunkin toimenpiteen tavoitteiden, kustannusarvioiden ja täytäntöönpanoaikataulun kanssa, ja tavoitteiden määrällistä saavuttamista mitataan indikaattoreilla, jotka kuvaavat toteutettujen töiden tuloksia. Välitavoitteet ja tavoitteet ovat merkityksellisiä myös sellaisten jo toteutettujen toimenpiteiden kannalta, jotka ovat tukikelpoisia asetuksen (EU) 2021/241 17 artiklan 2 kohdan nojalla. Kyseisten välitavoitteiden ja tavoitteiden tyydyttävä saavuttaminen oikea-aikaisesti on tarpeen maksupyynnön perustelemiseksi.
- (50) Kaikissa uusissa uudistuksissa ja investoinneissa on vähintään yksi tavoite ja/tai välitavoite, joka sisältää toimenpiteen keskeiset osatekijät ja jonka avulla voidaan arvioida sen tavoitteiden saavuttamista. Välitavoitteet ja tavoitteet ovat keskittyneet erityisesti uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanokauden loppuun.

- (51) Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tukivälineestä annettavasta rahoitustuesta tiedotetaan ja se tuodaan esille asetuksen (EU) 2021/241 34 artiklan mukaisesti.

Kustannukset

- (52) Uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman arvioitujen kokonaiskustannusten määrän perustelut ovat jossakin määrin (luokitus B) asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan i alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.9 mukaisesti kohtuulliset, uskottavat ja kustannustehokkuusperiaatteen mukaiset sekä oikeassa suhteessa odotettuihin kansallisiin taloudellisiin ja sosiaalisiin vaikutuksiin.
- (53) Unkari on toimittanut kustannusarviot kaikista uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvistä investoinneista ja esittänyt riittävät tiedot, joiden perusteella voidaan katsoa, että kustannukset ovat yleisesti ottaen kohtuulliset ja uskottavat. Toimenpiteitä on arvioitu muun muassa markkinahintojen tai aiemmissa investoinneissa, allekirjoitetuissa sopimuksissa tai suuntaa-antavissa tarjouksissa sovellettujen vastaavien yksiköiden hintojen perusteella. Muiden toimenpiteiden kohdalla on käytetty ylhäältä alaspäin suuntautuvaa lähestymistapaa, jossa hankkeen kokonaiskustannukset perustuvat aiempiin vastaaviin hankkeisiin. Kustannusarvioiden ja liiteasiakirjojen arvioinnin perusteella useimpien uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman sisältyvien toimenpiteiden arvioidut kustannukset vaikuttavat kohtuullisilta ja uskottavilta. Uuden suunnitelman arvioidut kokonaiskustannukset ovat suunniteltujen uudistusten ja investointien luonteen ja tyyppin mukaisia. Unkari on toimittanut riittävästi näyttöä kustannuksista uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman esitettyjen väitteiden tueksi. Uudessa elpymis- ja palautumissuunnitelmassa uusien toimenpiteiden, myös REPowerEU-lukuun sisältyvien toimenpiteiden, kustannusarvioita on pidetty jossakin määrin uskottavina.

- (54) Unkari on toimittanut riittävät tiedot ja todisteet siitä, että tukivälineestä rahoitettavien uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman uudistusten ja investointien arvioitujen kustannusten määrää ei rahoiteta jo myönnetystä tai suunnitellusta unionin rahoituksesta. Tämä oikeuttaisi B-luokitukseen asetuksen (EU) 2021/241 liitteessä V olevan kriteerin 2.9 mukaisesti. Uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman arvioitujen kokonaiskustannusten määrä on kustannustehokkuusperiaatteen mukainen ja oikeassa suhteessa odotettuihin kansallisiin taloudellisiin ja sosiaalisiin vaikutuksiin.

Unionin taloudellisten etujen suojaaminen

- (55) Uudessa elpymis- ja palautumissuunnitelmassa ehdotetut järjestelyt ovat asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan j alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.10 mukaisesti asianmukaisia (luokitus A), jotta niillä voidaan ehkäistä, havaita ja korjata asetuksen nojalla myönnettyjen varojen käyttöön liittyviä lahjontaa, petoksia ja eturistiriitoja, ja odotettavissa on, että järjestelyjen avulla voidaan tosiasiallisesti välttää päällekkäisen rahoituksen myöntäminen asetuksen nojalla ja muista unionin ohjelmista. Tämä ei vaikuta sellaisten muiden välineiden ja työkalujen soveltamiseen, joilla edistetään ja valvotaan unionin lainsäädännön noudattamista, myös lahjonnan, petosten ja eturistiriitojen ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi ja korjaamiseksi sekä unionin talousarvion suojaamiseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2020/2092⁶ mukaisesti.

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU, Euratom) 2020/2092, annettu 16 päivänä joulukuuta 2020, yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi (EUVL L 433 I, 22.12.2020, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj>).

- (56) Asetuksen (EU) 2021/241 20 artiklan 5 kohdan e alakohdan mukaisesti olisi vahvistettava unionin taloudellisten etujen suojaamiseen liittyvät välitavoitteet, jotta voidaan varmistaa mainitun asetuksen 22 artiklan noudattaminen perustamalla asianmukainen valvontajärjestelmä. On odotettavissa, että näiden välitavoitteiden tyydyttävä saavuttaminen takaa sisäisen valvonnan järjestelmän riittävyyden asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan j alakohdan mukaisesti. Uudessa elpymis- ja palautumissuunnitelmassa kuvattu valvontajärjestelmä ja ehdotetut järjestelyt perustuvat luotettaviin prosesseihin ja rakenteisiin, ja niissä yksilöidään selkeästi uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanoon, seurantaan, valvontaan ja tarkastukseen osallistuvien eri elinten tehtävät ja vastuualueet sekä niiden vuorovaikutus. Niissä erotetaan selkeästi toisistaan täytäntöönpano-, valvonta- ja tarkastustehtävät ja -vastuut. Kansallinen viranomainen vastaa uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman yleisestä koordinoinnista, välitavoitteiden ja tavoitteiden edistymisen seurannasta, täytäntöönpanoelimiä, tuen edelleen myöntäviä elimiä, rahoitusvälineen täytäntöönpanosta vastaavaa elintä, rahoituksen välittäjiä ja lopullisia tuensaajia koskevasta valvonnasta sekä maksupyyntöjen ja niihin liittyvien johdon lausumien laatimisesta ja toimittamisesta komissiolle seurantajärjestelmästä saatujen todennettujen tietojen perusteella.

Uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman tarkastusviranomaisen tehtävät on annettu EU:n varojen tilintarkastuksen pääosastolle (EUTAF), jolla on tarvittavat valmiudet ja hallinnollinen kokemus asiaankuuluvien tarkastustehtävien suorittamiseksi kansainvälisesti hyväksytyjen tarkastusstandardien mukaisesti. EUTAF vastaa järjestelmätarkastuksista ja toteutettujen välitavoitteiden ja tavoitteiden aineistotarkastuksesta, joiden perusteella tehdään yhteenveto maksupyyntöihin sisältyvistä komissiolle toimitetuista tarkastuksista. Tarkastuskehystä vahvistetaan edelleen soveltamalla erityisiä välitavoitteita, joilla varmistetaan EUTAF:n toiminnallinen ja taloudellinen riippumattomuus, hyväksymällä monivuotinen tarkastusstrategia, joka kattaa järjestelmätarkastukset, riskiperusteisen otannan ja paikalla tehtävät tarkastukset, sekä asettamalla vaatimuksia, joilla varmistetaan täytäntöönpanoelinten ja valvontajärjestelmien tarkastusten riittävä kattavuus, ja antamalla tarkastuslausunto uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanon seurantaan tarkoitetun tallennusjärjestelmän toiminnasta. Tämä varmistetaan erityisesti välitavoitteiden 75, 81, 83 ja 84 avulla.

- (57) Uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanosta, koordinoinnista, seurannasta ja valvonnasta vastaavien elinten hallinnollisten valmiuksien odotetaan olevan riittävät, jotta ne voivat hoitaa suunnitellut roolinsa ja tehtävänsä. Kansalliselle viranomaiselle voivat tarjota tukea täytäntöönpanoelimet, tuen edelleen myöntävät elimet ja Unkarin kehityspankki, joille on annettu erityisiä täytäntöönpanotehtäviä niiden asiantuntemuksen ja hallinnollisten valmiuksien perusteella. Unkarin kehityspankin täytäntöönpanoroolin vahvistumiseen liittyy erityinen uudistus, jolla vahvistetaan sen operatiivisia valmiuksia, hallintoa, avoimuutta, sisäisiä valvontajärjestelmiä ja valvontajärjestelyjä. Kansallisen viranomaisen odotetaan valvovan säännöllisesti täytäntöönpanoon osallistuvien elinten työtä. Lisäksi sisäisen tarkastuksen ja integriteetin osasto suorittaa eturistiriitoja koskevia säännöllisiä tarkastuksia muista valvontaelimistä riippumatta, mukaan lukien eturistiriitojen ehkäisemistä, havaitsemista ja korjaamista koskevat tiukemmat säännöt kaikkien täytäntöönpanosta vastaavien yhteisöjen ja edunsaajien osalta sekä ilmoitusten järjestelmällinen todentaminen ja toimien riskiperusteiset jälkitarkastukset. Muita välitavoitteita on asetettu sen varmistamiseksi, että uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman hallinnointia, valvontaa ja tarkastusta koskevaa oikeudellista ja institutionaalista kehystä sovelletaan edelleen uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman koko täytäntöönpanokauden ajan ja myös vuoden 2026 jälkeen, mukaan lukien hallinto-, valvonta- ja tarkastustoimintoja koskevan oikeudellisen kehyksen laatiminen ja ylläpitäminen, suojatoimien jatkuvuuden varmistaminen sekä täytäntöönpanoelinten ja rahoituksen välittäjien valvonnan vahvistaminen.

Lisä uudistuksilla vahvistetaan unionin taloudellisten etujen suojaamista muun muassa perustamalla integriteettiviranomainen ja lisäämällä avoimuutta ja tosiasiallista omistajaa ja edunsaajaa koskevien tietojen saatavuutta hallinnointi-, valvonta- ja tarkastustarkoituksia varten, tarkastelemalla säännöllisesti uudelleen petostentorjuntastrategiaa ja korruptiontorjuntastrategiaa unionin tuen täytäntöönpanoa, tarkastusta ja valvontaa varten, lainsäädäntötoimenpiteillä, joilla varmistetaan OLAFin tutkimusten ja paikan päällä tehtävien tarkastusten ja tutkimusten tuloksellinen suorittaminen, mukaan lukien kansallisen avun antaminen ja tehokkaat seuraamukset, jos yhteistyötä ei tehdä, sekä vahvistamalla operatiivista yhteistyötä OLAFin kanssa asettamalla toimivaltaisille kansallisille viranomaisille pakollisia avunantovelvoitteita ja parantamalla tutkintahavaintojen seurantaa sekä Unkarin osallistumisella tiiviimpään yhteistyöhön EPPOn perustamisessa. Petosten- ja korruptiontorjuntakehyksen tuloksellisuutta parannetaan hyödyntämällä järjestelmällisesti riskianalyysi- ja tiedonlouhintavälineitä, mukaan lukien pakollisten tietojen lataus, seuraamalla havaittuja riskejä tehokkaasti, sisällyttämällä riskipisteytystuotoksia päätöksentekoprosesseihin ja tekemällä taustatietojen täydellisyyttä ja luotettavuutta koskevia tarkastuksia.

Näihin institutionaalsiin takeisiin kuuluu myös sellaisen riippumattoman sisäisen tarkastuksen ja integriteetin yksikön perustaminen, jolla on valtuudet tutkia eturistiriitoja ja sääntöjenvastaisuuksia ja jota täydennetään väärinkäytösten ilmiäntokanavilla ja ilmoitusten järjestelmällisellä todentamisella, sekä vahvemmat takeet tarkastusviranomaisen toiminnallisesta ja taloudellisesta riippumattomuudesta, jotta voidaan varmistaa monivuotinen tarkastussuunnittelu, menetelmien riippumattomuus ja kansainvälisesti hyväksytyjen tarkastusstandardien noudattaminen. Tämä varmistetaan erityisesti välitavoitteiden 76, 77, 78, 79, 80 ja 82 avulla. Lisäksi on asetettu seitsemän välitavoitetta, joilla varmistetaan erityisesti korruptiontorjuntakehyksen vahvistaminen sekä julkisten varojen, myös unionin tuen, käytön ja valvonnan avoimuus. Tämä varmistetaan välitavoitteilla 54, 55, 57, 58, 59, 62 ja 63. Jotta voidaan lisätä avoimuutta ja kilpailua julkisissa hankinnoissa, on asetettu kolme välitavoitetta. Tämä varmistetaan välitavoitteilla 66, 68 ja 69. Oikeuslaitoksen riippumattomuuden vahvistamiseksi on asetettu neljä välitavoitetta, sillä oikeuslaitoksen riippuvuus on toimivan sisäisen valvonnan järjestelmän edellytys. Tämä varmistetaan välitavoitteilla 71, 72, 73 ja 74.

- (58) Komissio katsoo, että uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman sisäisen valvonnan järjestelmä on yleisesti ottaen riittävä, kun otetaan huomioon myös ne 24 välitavoitetta, jotka liittyvät unionin taloudellisten etujen suojaamiseen tähtäävään Unkarin valvontajärjestelmään ja ovat ennakkoedellytys mahdollisille asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan mukaisille maksuille. Koska nämä välitavoitteet on suunniteltu siten, että niillä varmistetaan unionin taloudellisten etujen suojaaminen ja riittävän valvontajärjestelmän perustaminen ennen kuin komissio hyväksyy maksuja tukivälineen puitteissa, Unkarin olisi saavutettava kaikki valvontajärjestelmään liittyvät välitavoitteet⁷ ennen ensimmäisen maksupyynnön toimittamista, eikä tukivälineestä tulisi suorittaa maksuja ennen niiden saavuttamista. Unkari on esittänyt useita kyseisistä toimenpiteistä asetuksen (EU, Euratom) 2020/2092 mukaisen menettelyn yhteydessä. Asianomaisten välitavoitteiden ja tavoitteiden sisältö on linjassa tässä yhteydessä tehtyjen sitoumusten kanssa. Lisäksi asetukseen on sisällytetty säännöksiä, joilla varmistetaan, että tarkastus- ja valvontatakeiden soveltamista jatketaan myös vuoden 2026 jälkeen. Tarkastusvarmuutta vahvistetaan ottamalla käyttöön säännöksiä, jotka liittyvät tehostettuihin jälki- ja muihin tarkastuksiin, sekä varmistamalla, että petoksia, korruptiota, eturistiriitoja ja päällekkäistä rahoitusta koskevia sääntöjä noudatetaan.

⁷ Tämä koskee välitavoitteita 54, 55, 57, 58, 59, 62, 63, 66, 68, 69, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83 ja 84.

Uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman johdonmukaisuus

- (59) Uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy suuressa määrin (luokitus A) asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan k alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.11 mukaisesti toimenpiteitä, joilla toteutetaan uudistuksia ja julkisia investointihankkeita johdonmukaisina toimina.
- (60) Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma rakentuu 11:lle keskenään johdonmukaiselle komponentille, joilla tuetaan talouden, työllisyyden ja sosiaalisten tulosten vahvistamista ja edistetään vihreää ja digitaalista siirtymää. Investoinnit veteen ja kiertotalouteen, liikenteeseen ja REPowerEU-suunnitelmaan sekä vapaaehtoiset rahoitusosuudet Tekoälyn gigatehtaat- ja IRIS²-ohjelmiin vahvistavat elpymis- ja palautumissuunnitelman johdonmukaisuutta ja varmistavat, että Unkarin elpymisstrategia on edelleen linjassa sen pitkän aikavälin painopisteiden kanssa: vihreä ja digitaalinen siirtymä, energiaturvallisuus ja sosioekonominen selviytymiskyky. Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää toimenpiteitä, joilla saadaan aikaan kerrannaisvaikutuksia ja nopeutetaan Unkarin strategisten tavoitteiden saavuttamista. Liikenteen hiilestä irtautumisen ja verkon kehittämisen välisen vuorovaikutuksen odotetaan johtavan systeemiin muutoksiin. Rautatieosuuksien sähköistäminen lisää puhtaan sähkön kysyntää, johon vastataan nykyaikaistamalla verkkoa. Tämä puolestaan tukee sähköajoneuvojen latausasemien laajentamista. Verkon kapasiteetin ja joustavuuden lisääminen (investoimalla älykkäisiin verkkovarastoihin ja parantamalla siirtoa) on olennaisen tärkeää, jotta voidaan hallita sähköistetyin liikenteen aiheuttamaa lisäkuormitusta. Toimenpiteillä vahvistetaan edelleen Unkarin vihreää ja digitaalista siirtymää. Komponenttiin 6 (Energia) ja REPowerEU-lukuun sisältyy toimenpiteitä, jotka kohdistuvat energiajärjestelmän eri osiin.

Asuinrakennusten aurinkopaneelien tukeminen antaa kotitalouksille mahdollisuuden tuottaa omaa uusiutuvaa energiaa, kun taas maatuulivoiman kehittämisessä keskitytään laajamittaiseen uusiutuvan energian kapasiteettiin ja geotermistä energiaa koskevilla uudistuksilla vapautetaan teollisuuden ja kaukolämmön potentiaalia. Verkon kehittäminen on keskeisen tärkeä täydentävä toimenpide, jolla varmistetaan, että siirto- ja jakeluinfrastruktuuri pystyy mukautumaan näiden uusiutuvien energialähteiden kasvavaan kapasiteettiin ja kapasiteetin vaihteluun. Digitaalisen muutoksen osalta uudet vapaaehtoiset rahoitusosuudet Tekoilyn gigatehtaat- ja IRIS²-ohjelmiin vahvistavat suurteholaskentavalmiuksia, kun taas terveydenhuoltoa digitalisoimalla nykyaikaistetaan julkisten palvelujen tarjontaa. Toinen täydentävä toimenpide on älykkäiden mittausjärjestelmien laajempi käyttöönotto, jolla parannetaan energiatehokkuutta ja verkon hallintaa tarjoamalla reaaliaikaista tietoa kulutuksesta. Näin voidaan hallita paremmin kysyntäpuolta, mikä on ratkaisevan tärkeää, kun Unkarin verkkoon integroidaan enemmän vaihtelevia uusiutuvia energialähteitä. Yhdessä kyseisillä investoinneilla varmistetaan digitaalisen siirtymän keskeisten näkökohtien (teollisten, julkisten tai infrastruktuuriin liittyvien) tukeminen.

Yhdenvertaisuus

- (61) Uudessa elpymis- ja palautumissuunnitelmassa sukupuolten tasa-arvo ja yhtäläiset mahdollisuudet on sisällytetty monialaisiin painopisteisiin Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteen 2 (sukupuolten tasa-arvo) ja periaatteen 3 (yhtäläiset mahdollisuudet) mukaisesti. Uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää kohdennettuja toimenpiteitä, joilla vähennetään sukupuolten välisiä eroja koulutuksessa, työmarkkinoille osallistumisessa ja peruspalvelujen saatavuudessa. Varhaiskasvatuksen alalla 110 uuden päiväkotipaikan perustamisella on tarkoitus tukea vanhempia ja erityisesti naisia työ- ja perhe-elämän tasapainottamisessa ja siten lisätä naisten osallistumista työmarkkinoille. Uudella elpymis- ja palautumissuunnitelmalla edistetään myös osallistavaa koulutusta toimenpiteillä, joilla vähennetään koulujen eriytymistä ja tuetaan erityisopetusta tarvitsevia opiskelijoita sekä varmistetaan kaikkien lasten yhtäläinen pääsy laadukkaaseen koulutukseen sosioekonomisesta taustasta riippumatta.

Turvallisuutta koskeva itsearviointi

- (62) Unkari ei ole toimittanut turvallisuutta koskevaa itsearviointia asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 4 kohdan g alakohdan mukaisesti, koska se ei ole katsonut sitä tarpeelliseksi. Uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvät investoinnit kattavat vapaaehtoisen rahoitusosuuden Tekoälyn gigatehtaat- ja IRIS²-ohjelmiin. Tarvittavat turvatakeet olisi otettava käyttöön osana asianomaisten ohjelmien täytäntöönpanoa.

Rajat ylittävät ja useita maita koskevat hankkeet

- (63) Uudella elpymis- ja palautumissuunnitelmalla on vahva rajat ylittävä ja useita maita kattava ulottuvuus. REPowerEU-luku sisältää keskeisiä uudistuksia ja investointeja, joilla edistetään uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, vahvistetaan joustomarkkinoita ja sähköverkon häiriönsietokykyä sekä parannetaan energiatehokkuutta ja vähennetään siten riippuvuutta fossiilisista polttoaineista. Sähköverkon kehittämisen tarkoituksena on tukea uusiutuvan energian käyttöönottoa ja parantaa kuluttajien ja tuottajien sähköyhteyksiä. Yhdessä energian varastointia, maatuulivoimayhteyksiä ja joustomarkkinoiden toimintaa edistävien uudistusten kanssa tämä investointi on ratkaisevan tärkeä toimenpide, jolla parannetaan unionin sähköverkon häiriönsietokykyä ja vähennetään riippuvuutta fossiilisista polttoaineista. Lisäksi rahoitusväline, jolla tuetaan asuntojen energiatehokkuuden parantamista, mahdollistaa edellä mainittujen uudistusten ja investointien vaikutuksen moninkertaistamisen, sillä se vähentää kotitalouksien energiankulutusta. Näiden toimenpiteiden arvioidut kokonaiskustannukset ovat yhteensä 704 510 828 euroa eli 100 prosenttia REPowerEU-luvun arvioiduista kustannuksista, mikä ylittää ohjeellisen 30 prosentin tavoitteen. REPowerEU-komponentilla on keskeinen rooli Unkarin maakohtaisten suositusten, erityisesti 2022 annettujen suositusten 5 ja 6 sekä 2023 annetun suosituksen 4, noudattamisessa, sillä se edistää energiatehokkuutta, infrastruktuurin nykyaikaistamista ja rajatylittäviä yhteyksiä. Siihen sisältyvä lippulaivahanke koskee Szeged-Röszke-rautatien sähköistämistä Unkarin ja Serbian väliselle rajalle ulottuvalla osuudella sekä uuden sähköistetyin risteysvaihteen rakentamista rautatielinjojen 136 ja 140 yhdistämiseksi.

Näiden parannusten on tarkoitus lisätä rajatylittävän rautatieliikenteen tehokkuutta, vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ja varmistaa hiilestä irtautumista ja kestävästä liikkuvuudesta koskevien unionin tavoitteiden noudattaminen. Hankkeella uudistetaan kriittistä infrastruktuuria ja tuetaan sitä kautta Unkarin vihreää siirtymää, vahvistetaan alueellisia taloudellisia siteitä ja parannetaan sekä henkilö- että tavaraliikenteen logistiikkaa. Aloitteessa otetaan huomioon laajemmat REPowerEU-tavoitteet, kuten energiaomavaraisuuden nopeampi saavuttaminen, uusiutuvan energian integroinnin edistäminen ja unionin laajuisen liikenteen häiriönsietokyvyn vahvistaminen samalla kun puututaan sosioekonomisiin eroihin kohdennettujen energia- ja infrastruktuuri-investointien avulla. Unkarin 500 000 000 euron rahoitusosuuteen Tekoälyn gigatehtaat -aloitteeseen liittyy selkeä rajat ylittävä ulottuvuus. Tekoälyn gigatehtaat ovat unionin tason strategisia infrastruktuureja, joiden tarkoituksena on tarjota eurooppalaisille tutkijoille, startup-yrityksille ja muille yrityksille kaikissa jäsenvaltioissa pääsy suuren mittakaavan laskentatehoon ja etulinjan tekoälymalleja koskevaan koulutusvalmiuksiin. Investoinnin hyödyt, jotka liittyvät jaettuihin tekoälyvalmiuksiin, suurteholaskentaresurssien avoimeen saatavuuteen ja unionin teknologisen suvereniteetin vahvistamiseen, ulottuvat oletusarvoisesti kauas Unkarin rajojen ulkopuolelle. Unkarin 500 000 000 euron rahoitusosuudella IRIS²-satelliittijärjestelmää koskevaan ohjelmaan on luontainen rajat ylittävä ulottuvuus. IRIS²-infrastruktuuri ja sen tarjoamat hyödyt, kuten parempi viestinnän häiriönsietokyky ja vähäisempi riippuvuus unionin ulkopuolisista palveluntarjoajista, ulottuvat oletusarvoisesti kaikkiin jäsenvaltioihin, myös selvästi Unkarin rajojen ulkopuolelle.

Kuulemismenettely

- (64) Uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvistä uudistuksista ja investoinneista on kuultu sidosryhmiä kansallisen oikeudellisen kehyksen mukaisesti. Erityisesti aiemmasta elpymis- ja palautumissuunnitelmasta uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan siirretyistä toimenpiteistä on järjestetty julkinen kuuleminen uuden elpymis- ja palautumissuunnitelmantoimittamisajankohtana. Lisäksi muista unionin ohjelmista uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan siirretyistä toimenpiteistä ja investoinneista on järjestetty lisäkuulemisia ennen asianomaisten ehdotuspyyntöjen julkaisemista. Lisäksi Unkarin uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvistä uusista toimenpiteistä kuultiin sidosryhmiä elpymis- ja palautumissuunnitelman seurantakomiteassa, ja niistä järjestetään lisäkuulemisia, kun ne käynnistetään kansallisen kehyksen mukaisesti.

Toimenpiteet, joilla tuetaan Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälineen (STEP) tavoitteita edistäviä investointitoimia

- (65) Unkari on pitänyt Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/795⁸ 4 artiklan 4 kohdan mukaisesti ensisijaisina hankkeita, joille on kyseisen asetuksen 4 artiklan 1 kohdan nojalla myönnetty suvereniteettimerkki. Unkari katsoi kuitenkin, että uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan ei ollut tarkoitus sisällyttää yhtään hanketta, jolle oli myönnetty suvereniteettimerkki, koska tällaisen hankkeen loppuun saattamiseen ei ollut riittävästi aikaa ennen elpymis- ja palautumistukivälineen päättymispäivää.

⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/795, annettu 29 päivänä helmikuuta 2024, Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälineen (STEP-kehysväline) perustamisesta ja direktiivin 2003/87/EY sekä asetusten (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 ja (EU) 2021/241 muuttamisesta (EUVL L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj>).

Myönteinen arvio

- (66) Koska komissio on antanut uudesta elpymis- ja palautumissuunnitelmasta myönteisen arvion todeten, että elpymis- ja palautumissuunnitelmatäyttää tyydyttävästi asetuksessa (EU) 2021/241 vahvistetut arviointikriteerit, olisi mainitun asetuksen 20 artiklan 2 kohdan ja liitteen V mukaisesti vahvistettava suunnitelman täytäntöönpanemiseksi tarvittavat uudistukset ja investointihankkeet, asiaankuuluvat välitavoitteet, tavoitteet ja indikaattorit sekä määrä, jonka unioni asettaa saataville suunnitelman täytäntöönpanoa varten rahoitustukena, jota ei makseta takaisin, ja lainatukena.

Rahoitusosuus

- (67) Uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman kokonaiskustannukset ovat arviolta 10 000 000 000 euroa, joka on 9 päivänä kesäkuuta 2026 EKP:n EUR/HUF-viitekurssin perusteella 3 553 302 225 000 Unkarin forinttia. Toimenpiteiden kuvauksissa ja vastaavissa välitavoitteissa ja tavoitteissa esitetyt euroina ilmaistut määrä on laskettu samaa perustaa käyttämällä, ja tämä olisi otettava huomioon niiden arvioinnissa.
- (68) Koska uusi elpymis- ja palautumissuunnitelma täyttää tyydyttävästi asetuksessa (EU) 2021/241 vahvistetut arviointikriteerit ja koska suunnitelman arvioidut kokonaiskustannukset ovat suuremmat kuin Unkarin käytettävissä oleva enimmäisrahoitusosuus, Unkarin uutta suunnitelmaa varten myönnettävän rahoitusosuuden olisi oltava 6 511 661 435 euroa.

- (69) Lisä uudistusten ja -investointien tukemiseksi Unkarille olisi lisäksi myönnettävä lainatukea yhteensä 3 918 313 481 euroa. Uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman arvioidut kokonaiskustannukset ovat pienemmät kuin Unkarille yhteensä myönnetty rahoitusosuus ja lainatuki. Unkarille myönnetyn lainatuen kokonaismäärä olisi sen vuoksi alennettava 3 488 338 565 euroon. Unkarin pyytämän lainan enimmäismäärä on alle 6,8 prosenttia sen vuoden 2019 bruttokansantulosta käypinä hintoina.
- (70) Joulukuun 15 päivänä 2022 annettu neuvoston täytäntöönpanopäätös olisi sen vuoksi muutettava vastaavasti. Selkeyden vuoksi 15 päivänä joulukuuta 2022 annetun neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liite olisi korvattava kokonaan.
- (71) Tämä päätös ei vaikuta sellaisten menettelyjen tuloksiin, jotka liittyvät unionin varojen myöntämiseen jonkin muun unionin ohjelman kuin elpymis- ja palautumistukivälineen nojalla, eikä sisämarkkinoiden toiminnan vääristymistä koskeviin menettelyihin, joita voidaan toteuttaa erityisesti perussopimuksen 107 ja 108 artiklan nojalla. Päätöksellä ei poisteta jäsenvaltioille perussopimuksen 108 artiklan nojalla kuuluvaa velvoitetta ilmoittaa komissiolle mahdollisista valtiontuista,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Uudesta elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksyminen

Hyväksytään asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdassa säädettyjen kriteerien perusteella arvio Unkarin uudesta elpymis- ja palautumissuunnitelmasta. Tämän päätöksen liitteessä esitetään uuteen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan kuuluvat uudistukset ja investointihankkeet, uuden elpymis- ja palautumissuunnitelman seuranta ja täytäntöönpanoa koskevat järjestelyt ja aikataulu, mukaan lukien asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet sekä lainan maksamiseen liittyvät täydentävät välitavoitteet ja tavoitteet, indikaattorit, jotka liittyvät suunniteltujen välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamiseen, sekä järjestelyt, joiden mukaisesti komissio saa rajoittamattomasti käyttöönsä merkitykselliset taustatiedot.

2 artikla

Muutokset

Muutetaan Unkarin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 15 päivänä joulukuuta 2022 annettu neuvoston täytäntöönpanopäätös seuraavasti:

1) korvataan 2 artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Unioni asettaa Unkarin saataville 6 511 661 435 euron suuruisen rahoitusosuuden tukena, jota ei makseta takaisin⁹.”;

⁹ Tämä määrä vastaa määrärahoja, joista on vähennetty Unkarin suhteellinen osuus asetuksen (EU) 2021/241 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista menoista, kyseisen asetuksen 11 artiklassa vahvistetun menetelmän mukaisesti laskettuna.

2) korvataan 2 a artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Unioni asettaa Unkarin saataville enintään 3 488 338 565 euron lainan.”.

3) korvataan liite tämän päätöksen liitteessä olevalla tekstillä.

3 artikla

Osoitus

Tämä päätös on osoitettu Unkarille.

Tehty ...ssa/ssä ... päivänä ...kuuta ...

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja
